

HE MAHI

NA.

TE HUI O TE HAHĪ MAORI

O TE

TAKIWA O HERETAUNGA

I WHAKAMINEA NEI KI

OMAAHU

30 HEPETEMA, 1895.

KIHIPANE:

NA TE MURI I TA KI TONA WHARE PEREHI PUKAPUKA.

—
1895.

1
64
47

NGA TANGATA O TENEI HUI.

TUMUAKI Te Pihopa

MINITA :

Te Wiremu, S., Atirikona

Rev. Tamihana Huata

,, A. F. Williams

,, Nirai Runga

,, Hoeta te Hata

,, Ahipene Rangi

MANGAI REMIANA :

(Kahore)	...	...	...	Nukutaurua
Ihakara te Amo	...	...	...	Te Wairoa
Rewi Tamihana	...	...	...	Te Wairoa
Wi te Kahu	...	...	...	Mohaka
Pera Anaru	...	...	...	Tangoio
Utiku Paetaka	...	...	...	Petane
Hohaia te Hoata	-	...	...	Waiohiki
Manihera te Pa	...	...	...	Moteo
Raihanā Kahui	...	...	...	Kohupatiki
Henare Tomoana	...	...	...	Waipatu
Peni te Namairangi	...	...	...	Omahu
Hone Rautahi	...	...	...	Pakipaki
H. te Wheoro Poni	...	...	...	Waimarama
Paora Ropiha	...	...	..	Waipawa
Mare Rautahi	...	...	...	Tamaki
(Kahore)	...	...	...	Taupo

HE TUHITUHINGA

NO NGA MAHI A TE HUI O TE HAHĪ MAORĪ O TE
TAKIWA O HERETAUNGA, I TE PIHOPATANGA
O WAIAPU I WHAKAMINEA KI OMAHU I TE 30
O NGA RA O HEPETEMA I TE TAU 1895.

NO to 29 o Hepetema i huihui ai nga tangata o te Hui me te tangata whenua ki te karakia ki te whare-karakia; kotahi tekau ma iwa i tango i te Hapa a te Ariki; i puta hoki te kohi-kohi o te Ohaohatanga £1 10s., mo te perehitanga i nga Mahi o te Hui.

No te 10 o nga haora i te awatea, i te 30 o nga ra o Hepetema i huihui ai nga tangata o te Hui. Karangarangatia ana nga ingoa me te whakao enei ki o ratou ingoa:—

MINITA: Te Wiremu Hamiora, Atirikona; Revs. Tamihana Huata, A. F. Williams, Nirai Runga, Hoeta te Hata.

MANGAI REMIANA: Pera Anaru, Utiku Paetaka, Hohaia te Hoata, Manihera te Pa, Peni te Namairangi, H. te Wheoro Poni, Mare Rautahi.

Katahi ka ki te Pihopa kua tu te Hui, ka timataia hoki e ia te mahi ki te inoi.

Muri iho ka whai-korero te Pihopa ki te Hui.

WHAI-KORERO A TE PIHOPA.

E hoa ma, e nga Minita, e nga Mangai o te iwi:—Te take o to tatou huihui inaianei, he mea i te mahi a te Hahi i roto i a tatou kia neke ake, ara he mahi tonu i ta Te Karaiti mahi. Ta Te Karaiti mahi, i a ia e noho ana i tenei ao, he haereere tonu me te mahi i te pai ki te tangata. E korerotia nuitia ana tana whakaora i te turoro, tana whakaara i te tupapaku; otira ehara tena i te tino mahi i haere mai ai ia. Te orange mo te tangata, i mahia nei e ia, ehara i te mea ko te tinana kia roa e ora ana i

konei; engari ko te wairua kia whiwhi wawe ki te ora, a, kia taea te ra whakamutunga, ko reira whakaarahia ai te tinana, katahi ka tutuki tana mahi, ka ora tahi hoki te wairua raua ko te tinana. He poto te wa ki ta te tangata ki, i mahi ai a Te Karaiti i tenei mahi, ina hoki, e toru tonu nga tau; otira ahakoa ngaro atu tona tinana, kihai i mutu tana mahi. I a ia e haere atu ana, ka puaki tana ki ki ana Apotoro, kia haere ki te ao katoa, mea ai i nga iwi katoa hei akonga mana. Ehara i te mea mo te Tekau-ma-rua anake taua whakahau; engari mo tana Hahi, kei te mana tonu hoki tana ki, ko ia tonu hei hoa mo tana Hahi, a, te mutunga ra ano o te ao. E kiia ana te Hahi, ko tona tinana. Nga tangata o te Hahi he wahi katoa no taua tinana. Koia i kiia ai nga mahi a te Hahi, he mahi na Te Karaiti. Ko Te Karaiti tonu nei hoki te tino Kai-mahi. Kia mahara hoki tatou ki tenei. Kihai i whakaritea e Te Karaiti, ma te anahera e kauwhau te rongopai, engari ma te tangata. Kei te tatari tonu ia ki te tangata kia korikori ki enei mahi. I roa ai nga mahi, na te tangata i whakaroa. Mehemea i waiho e ia ma te tangata anake e mahi, ka tika kia roa; tena ko tenei, he tinana nei tatou nona, ko tona Wairua te kai-tohu-tohu, te kai-whakakaha o tona tinana; kia waiho hoki ko taua Wairua hei arahi, hei whakakaha i a tatou, katahi ka taea e tatou te mahi.

Heoi ko te tikanga mo tatou e huihui nei i ia tau, i ia tau, koia tenei, kia ata titiro ki to tatou ahua, kei te nuku ake ranei, kei te hoki iho ranei. He pai kia hono te nuku ake. Kia mutu te nuku ake, ka hoki iho; ka kahakina e te au, ara e te tini o nga mea o te ao, e whakaware nei i te tangata. Ma tenei e titiro tona ake ahua, ma tenei e titiro tona ake ahua. Te tohu o te nuku ake, ko te ngakau nui ki te mahi, ko te u tonu ki a Te Karaiti me te inoi tonu ki tona Wairua kia riro mai. Tetahi mea nui ko te taha ki nga tamariki, kei te whakatupuria paitia ranei, kei te waiho ranei kia kuware tonu ki nga taonga kua homai nei e te Atua ki a ratou. Te tangata e ora ana tona whakapono ki a Te Karaiti, ka kakama ki nga mahi pai katoa.

Otira kei mahara tetahi, ko ia anake tana e whakaaro ai, ko nga tangata anake ranei, e tata ana ki a ia. Tenei ano nga tangata, kei Niu Tireni nei, hei mahinga ma tatou, me kahore e tahuri mai ki te whakapono ki a Te Karaiti, kei Waikato, kei Taranaki, kei etahi wahi. Te tangata e mama ana ki te haere, me haere ki te whakatahuri mai i aua iwi. Te tangata kihai i mama ki te haere, me anga ki te whakakaha i nga mea e mama ana. Kei tawhiti atu ano etahi hei mahinga ma tatou, kei nga motu, e kiia nei ko Melanesia. I konei ano i mua ake nei te Pihopa e mahi nei i aua motu, me etahi ano o ana tamariki mangumangu. Ko etahi o aua motu kahore ano kia taea e nga

kai-kauwhau o te Rongo-pai. Koia i tika ai kia whakakaha tonu tatou i tera mahi. Kia nuku tonu ake ta tatou mahi i enei mea katoa, ara kia nui ake to tenei tau mahinga i to tera tau ka pahure ra, katahi ka tika.

Ma te Wairua o Te Karaiti e tohutohu tatou e noho nei, kia marama ai ta tatou titiro ki ena mea katoa.

1. I whakaaria e Tamihana Huata, minita, i tautokona e Nirai Runga, minita :—

E whakamoemiti ana tenei Hui ki te whai-korero a te Tumuaki, he tono atu hoki tenei kia whakaae mai ia kia perehitia ana korero me a te Hui hoki.

Whakaaetia ana.

2. I whakaaria e Tamihana Huata, minita, i tautokona e Nirai Runga, minita :—

E whakamoemiti ana tenei Hui ki a Pirika raua ko Arona me a raua tamariki ki te kaha ki te whakatu i tenei Hui o te Hahi ki konei.

Whakaaetia ana.

3. I whakaaria e H. te Wheoro Poni i tautokona e Peni te Ua :—

Kia whai kaha nga tangata o Waimarama o Kairakau o Pourerere ki te tono ki te Kawanatanga kia tu he kura ki Waimarama mo a ratou tamariki.

Whakaaetia ana.

4. I whakaaria e Nirai Runga, minita, i tautokona e Manihera te Pa :—

Kia whakaurua mai a Hapata Wiremu, minita, ki roto ki tenei Hui o te Hahi, hei hoa mo Ata Wiremu, minita, hei mahi i nga mahi o te Hahi.

Whakaaetia ana.

5. I whakaaria e Tamihana Huata, minita, i tautokona e Manihera to Pa :—

Me whaimana he ture mo te Karanga marena kia marama rawa ai kia utua te karanga.

Kihai i whakaaetia.

6. I whakaaria e Mare Rautahi, i tautokona e Henare Tomoana :—

Me tu ki Tamaki te Hui o te Hahi Maori o tenei Takiwa a te tau 1897.

Whakaaetia ana.

7. I whakaaria e Henare Tomoana, i tautokona e Tamihana Huata, minita :—

Kia whakaae tenei Hui kia kohia tetahi moni ma tenei Pihopatanga ma ona rohe katoa e kahi e 500 pauna (£500).

Whakaaetia ana.

8. He patai na Utiku Paetaka ki te Tumuaki o te Hui :—Ki a wai nga moni hara a nga tangata haurangi e haere mai ana ki roto ki toku whare ?

I utua e te Tumuaki :—Kahore he ture a te Hahi mo aua moni, kahore hoki ahau i mohio hei a wai ranei aua moni takoto ai.

9. He patai na H. te Wheoro Poni ki te Tumuaki o te Hui :—Kei te pewheatia te rarangi tuatoru o te Hui Maori o te tau 1894 ?

I utua e te Tumuaki :—Kahore he moni hei utu mo te perehitanga i nga korero o te Hui o te Hahi Pakeha ; na reira i kore ai e perehitia.

10. I whakaaria e Pera Anaru, i tautokona e Utiku Paetaka :—

Kia whakatuturutia ko Akuhata te marama hei tunga mo te Hui o te Hahi Maori.

Whakaaetia ana.

11. I whakaaria e Tamihana Huata, minita, i tautokona e Utiku Paetaka :—

Me puta ano he kupu akiaki ma tenei Hui kia maharatia ano he oranga mo te kura i te Raukahikatea.

Whakaaetia ana.

I whakamutua e te Tumuaki ki te manaakitanga.

I panuitia, i whakapumautia,
30 Hepetema, 1895.

W. L. WAIAPU,

UPOKU.

HE TAPIRITANGA.

TE TAHUA ORANGA PIHOPA.

Ko nga moni enei i kohikohia e te Iwi Maori i tera

tau	£26	0	0
I kohia e Hemi te Awapuni, i homai i tenei tau ..	3	10	0
	£29	10	0